

Rakentaminen navigoi läpi kolmatta kriisiä

Vieläkin jaloillaan

Paaluseminaari 17.11.2022

pääekonomisti Jouni Vihmo

Rakennusteollisuus

Rakentaminen kohtaa kolmannen kriisinsä lyhyen ajan sisään

-0,7 %

2020 Koronakriisi

Työmaat pysyivät auki

Etätyö käänsi katset kotiin

Kaupungistuminen ja urbaani elämä katkolle

Historian lyhyin pudotus pitkällä heijastevaikutuksilla

Rakennusala on innovoinut ja navigoinut onnistuneesti epävarmuuden ja työvoima- ja materiaalipulan keskellä

+9,6 %

2021 Vahva kasvu

Kysyntä ylikuumenee
Kustannusnousu kiihtyy
Epätietoisuus tilakäytöstä jatkuu
Näkymä pehmeästä laskusta

2022 Venäjän hyökkäys

Toipuminen jatkuu
Materiaalipula nostaa kustannukset tappiin
Nollakorkojen aika on ohi
Vanha maailma jää taakse

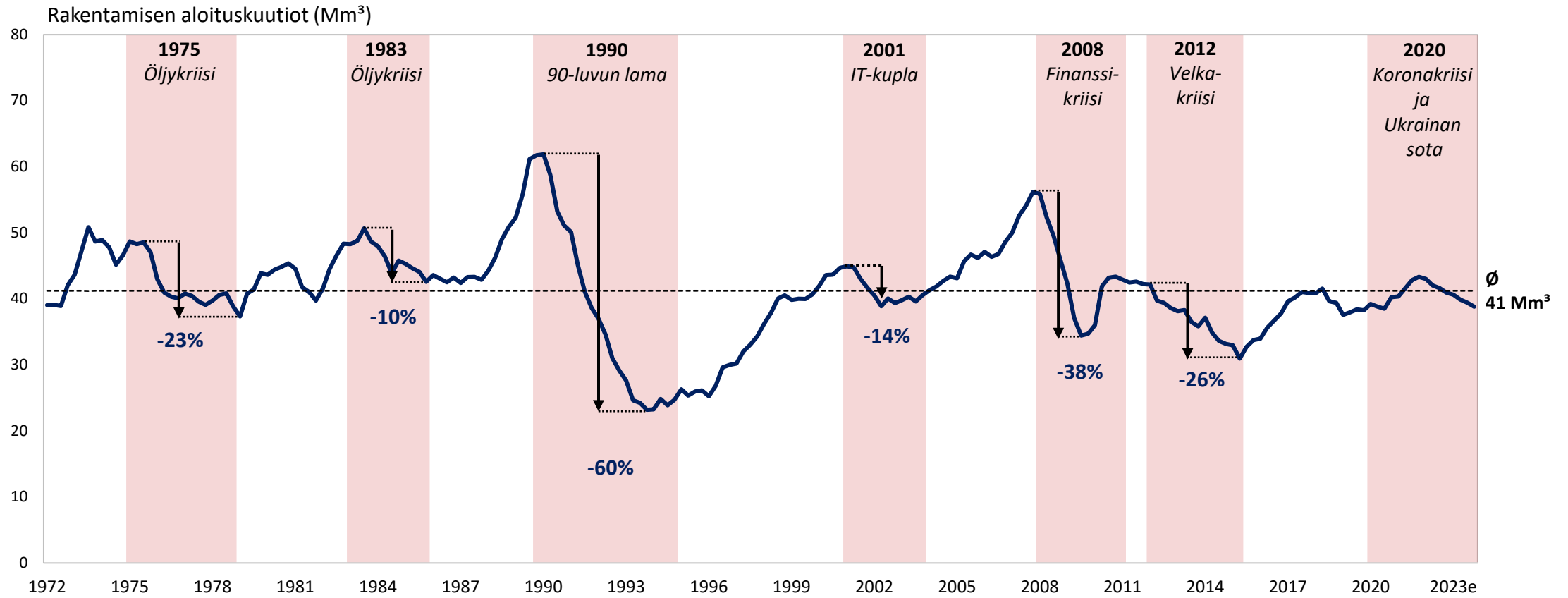

2023 Energiakriisi

Talvi tulee
Kasvu pysähtyy
Varmaa vain yllätykset
Laskua vai lamaa?

Kriisit osuvat rakentamiseen aina

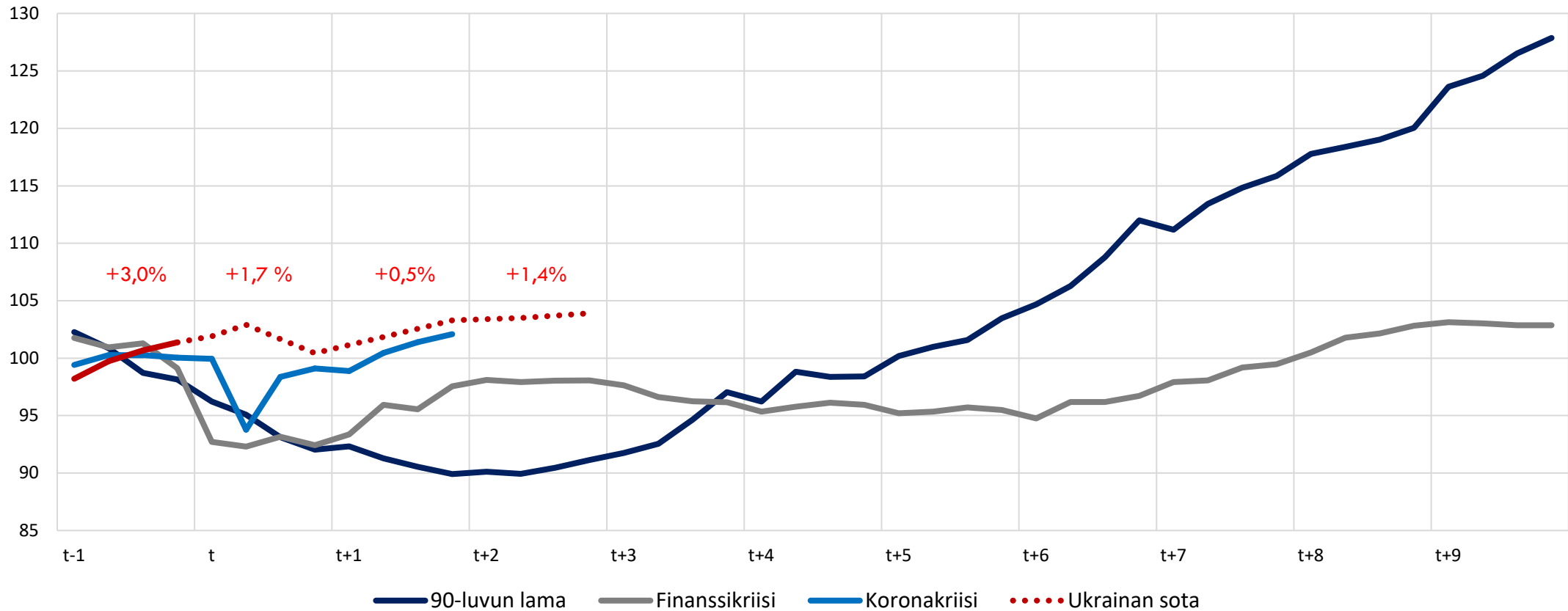
Keskimäärin -30 %, maksimissaan -60 % mutta vähintään -10 % - nykytilanne muistuttaa lähinnä öljykriisejä

Talous pysyy kasvussa – jos maailma jatkaa radallaan

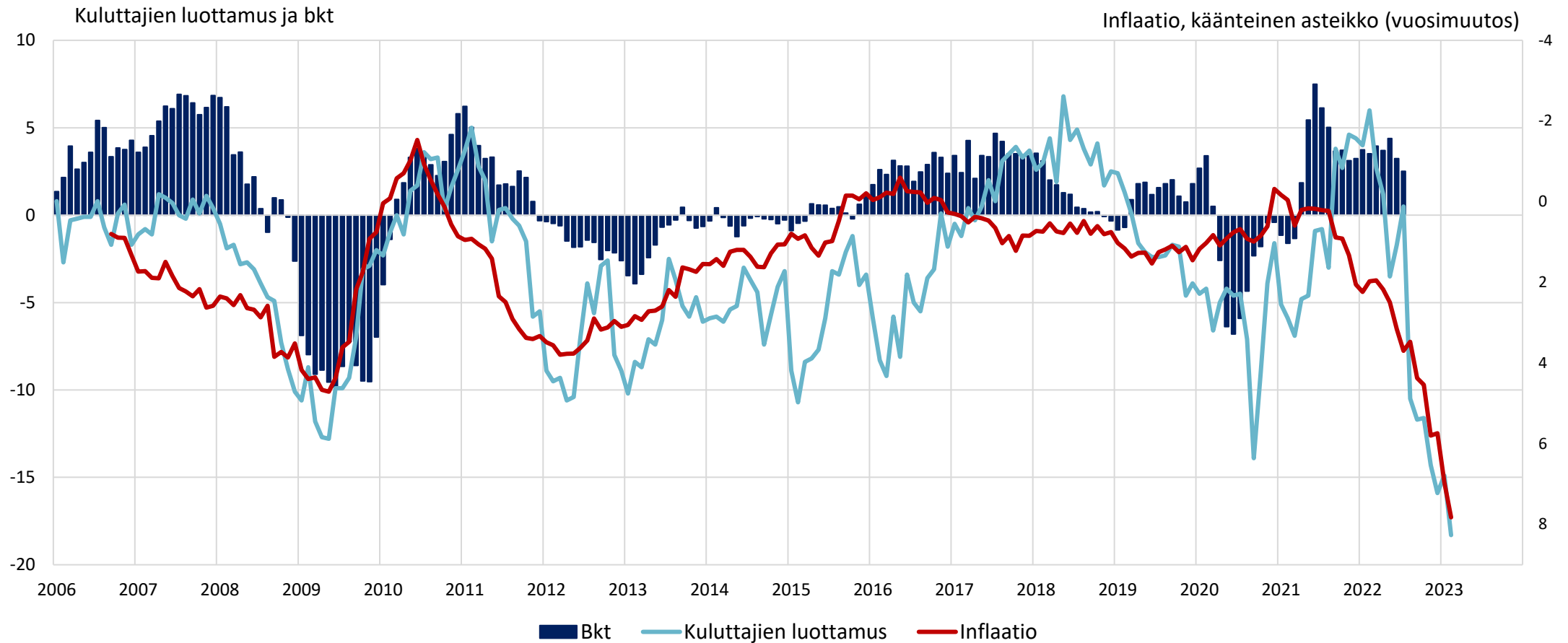
Epävarmuuksia riittää ja varmaa on vain yllätykset: eskaloituminen, covid-19, palkkakierre, energia, rahoitus...

Suomen BKT eri kriiseissä ja ennuste vuosille 2021 - 2024

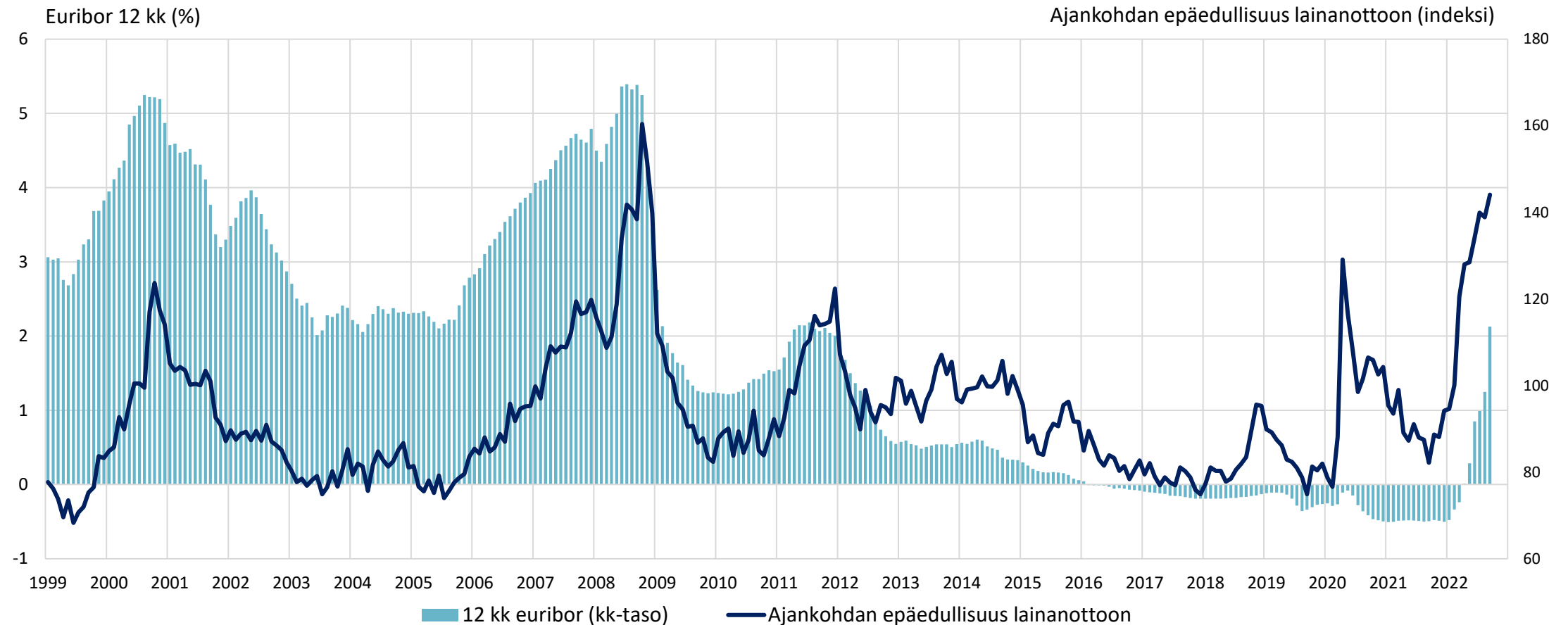
Kuluttajia harmittaa eniten hintojen nousu

Luottamuksen romahdus ennakoi kylmää talvea – onko tilanne oikeasti synkempi kuin finanssikriisissä?

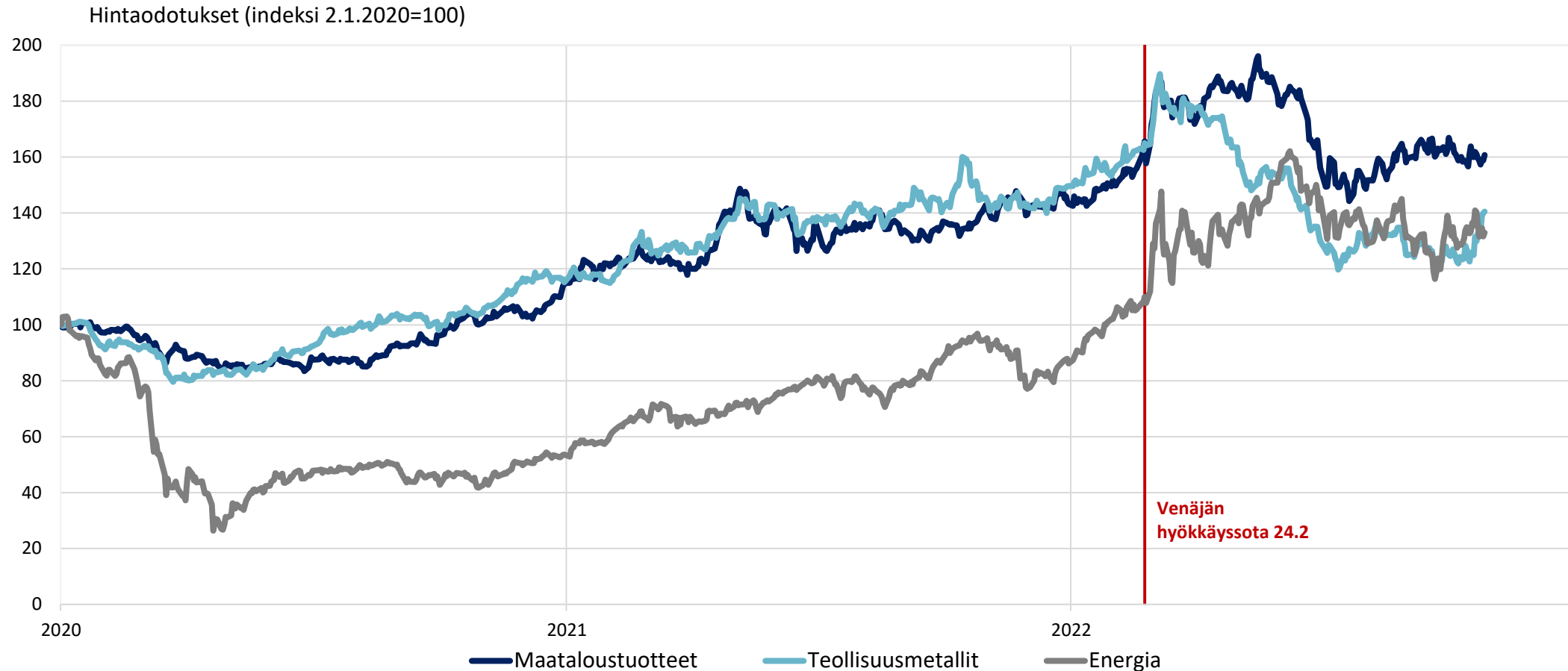
Keskuspankkien toimet ovat muuttaneet kulutustottumuksia

Rahalla kuuluu olla hinta – kuluttajat tottuvat edelleen historiaan nähden matalalla pysyttelevään korkotasoon

Inflaatiopiikki syksyllä

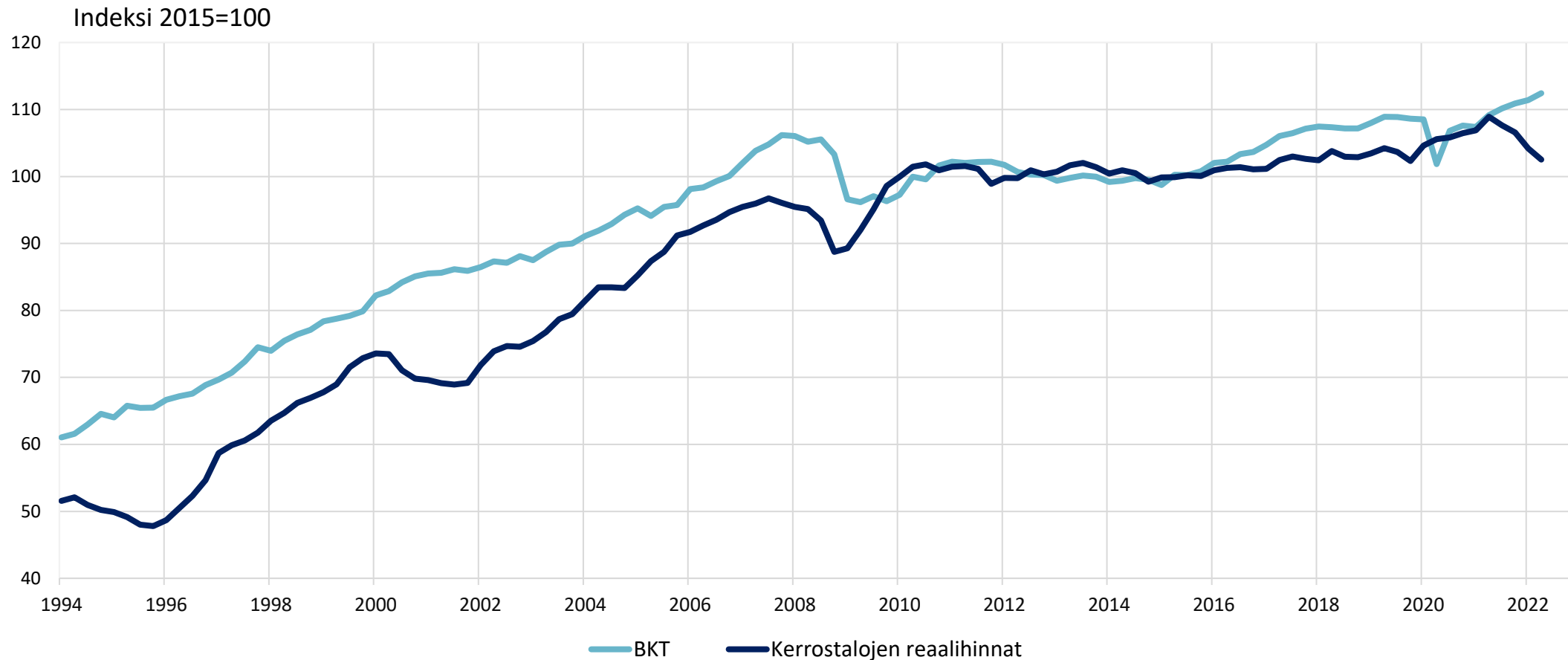
Kuluttajahintojen rauhoittuminen tukee kuluttajien luottamusta – tuleeko niukkuudesta elämäntapa rakennusalalle?

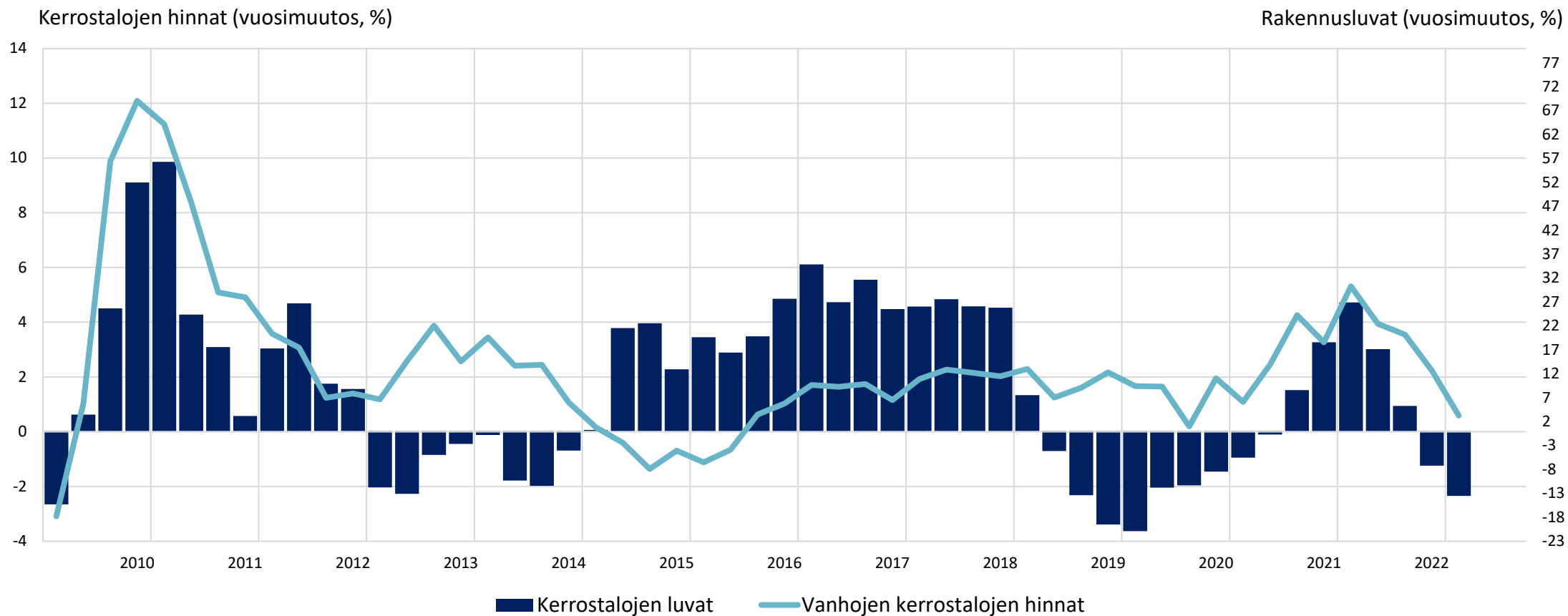
Ruotsin ongelmat eivät ole Suomen ongelmia

Asuntojen hintoihin vaikuttaa pääosin kotimaan kehitys – juuri nyt kansainväliset vaikutukset suurimmillaan

Inflaatio nakertaa hankkeita poikkeuksellisen voimakkaasti

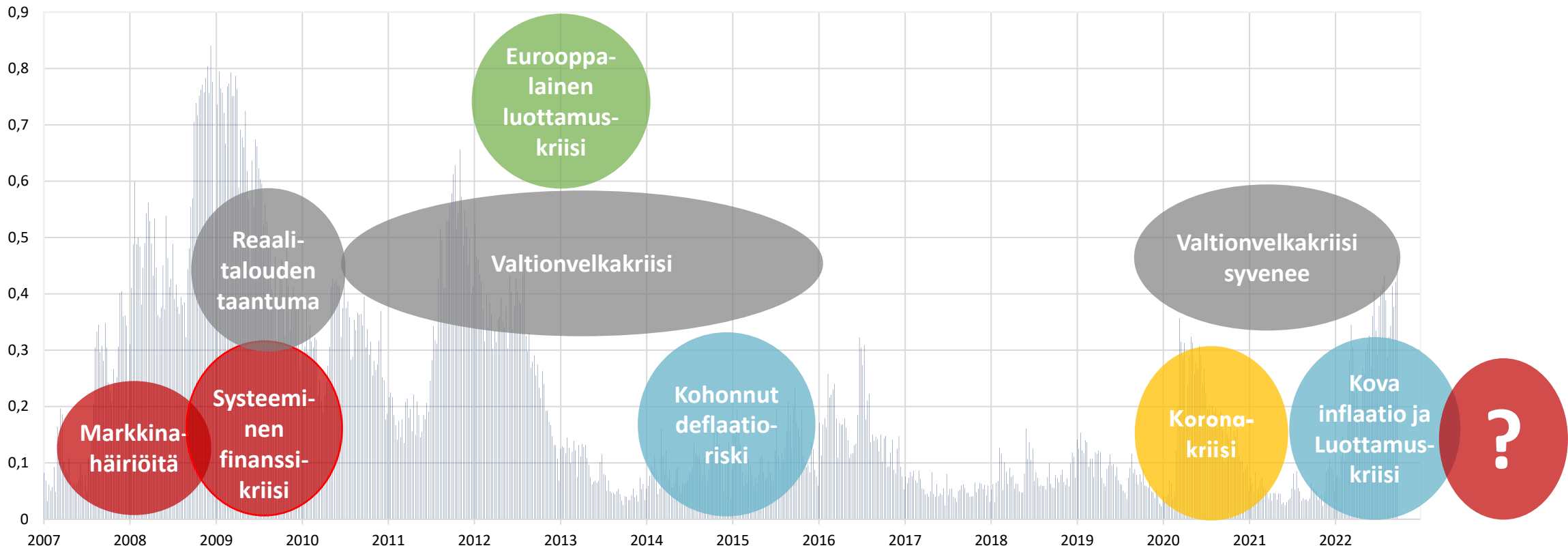
Vanhojen asuntojen heikko hintakehitys ei kannusta rakentamaan uutta

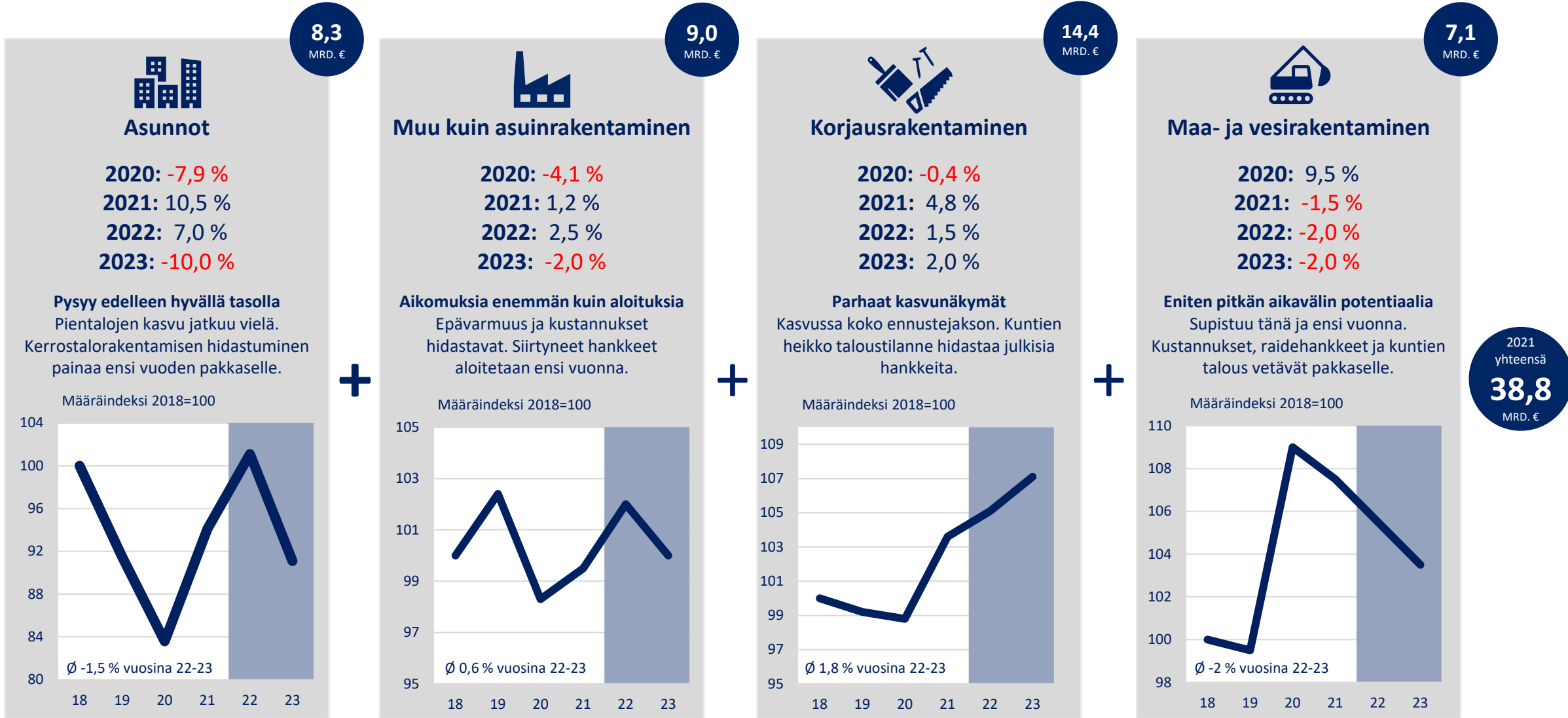
Rahoitusmarkkinoiden tunnelma on kiristynyt

Rakentamisen lamaantumiseen ei riitä kuluttajien huonot tunnelmat – siihen tarvitaan myös rahoitusmarkkinoiden luottamuksen menetys

Euroopan rahoitusmarkkinoiden häiriötä kuvaava indikaattori

Rakentamisen näkymä 2022-2023: työkuorma kantaa kuluvan vuoden – ensi vuonna veto loppuu

= RAKENTAMINEN YHTEENSÄ*: 2021e: +9,6 % 2022e: +2,0 % 2023e: -2,0 %

Vanhat kiperät kysymykset palaavat uusien asioiden rinnalle

**Turvallisuus
ajaa
tehokkuuden
ohi?**

Deglobalisaatio

USA & EU vs. Kiina & Venäjä

Teknologiasota

Globaali kilpailu materiaaleista

Radikalisoituminen

**Niukkuudesta
tulee
elämäntapa?**

Materiaalit

Työvoima

Energia

Rahoitus

Toimitusvaikeudet

**Velkavetoisuuden loppu
kriisiytyy?**

Basel III -säännöstö

Taloyhtiölainat

EU:n taksonomia

Likviditeettiongelmat

Valtion velka

**Investointien
renessanssi
pitää kasvua
yllä?**

Deglobalisaatio

Vihreä siirtymä

Huoltovarmuus

Energiaomavaraisuus

NATO

Siirtyvä potentiaali 22 → 23

Talouskasvu

Demografia

kaupungistuminen

vihreä siirtymä

teknologia